

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Sžo/46/2013
Identifikačné číslo spisu:	4012200802
Dátum vydania rozhodnutia:	24.03.2015
Meno a priezvisko:	JUDr., Ing. Miroslav Gavalec
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:4012200802.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedu senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavalca PhD. a členov senátu JUDr. Igora Belka a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., v právnej veci žalobkyne: ITIMEX a.s., IČO: 31 425 666, so sídlom SNP č. 44, Šahy, zast.: JUDr. Marianou Matulovou, advokátkou so sídlom advokátskej kancelárie Železničiarska č. 9, 974 01 Banská Bystrica, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8 a 10, 813 63 Bratislava 1, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu, na odvolanie žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo dňa 28. mája 2013 č. k. 11S/76/2012-83, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre zo dňa 28. mája 2013 č. k. 11S/76/2012-83 m e n í tak, že rozhodnutie žalovanej č. 27219-2/2012-BA zo dňa 12.07.2012 r u š í a vec jej v r a c í a na ďalšie konanie.

Žalobkyni náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

Konanie na správnom orgáne

1. Rozhodnutím č.: 27219-2/2012-BA zo dňa 12.07.2012 žalovanej (ďalej len na účely rozsudku „napadnuté rozhodnutie“ - č. 1. 10 súdneho spisu) ako odvolacieho orgánu v zmysle oprávnenia ustanovenia § 179 ods. 1 písm. b) a postupom podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej na účely rozsudku tiež „zák. č. 461/2003 Z. z.“) potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Levice č. 700-1310512112-GC04/12 z 18.04.2012 (č. 1. 19 - ďalej na účely rozsudku len „prvostupňový orgán“ alebo „prvostupňové rozhodnutie“), ktorým bolo žalobkyni podľa § 178 ods. 1 písm. a) bod 9 a § 240 zák. č. 461/2003 Z. z. predpísané za obdobie január až apríl 2009 [t. j. za obdobie predchádzajúce dátum nižšie uvedeného povolenia reštrukturalizácie majetku žalobkyne] október až december 2009 a február až december 2011 penále vo výške 80.963,90 € vypočítané z dlžnej sumy poistného na nemocenské poistenie, poistného na starobné poistenie, príspevkov na starobné dôchodkové sporenie, poistného na invalidné poistenie, poistného na úrazové

poistenie, poistného na garančné poistenie, poistného na poistenie v nezamestnanosti a poistného do rezervného fondu solidarity (ďalej na účely rozsudku tiež „poistné a príspevky“, resp. iba „poistné“).

2. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia žalovaná zopakovala podstatnú časť nesúhlasnej argumentácie žalobkyne, ktorá sa odvíja od príslušných ustanovení zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov (ďalej na účely rozsudku tiež „zák. č. 7/2005 Z. z.“); najmä poukázala na časový postup týkajúci sa reštrukturalizácie:

- 11.03.2010 : zverejnenie uznesenia Okresného súdu Nitra č. 31R/3/2010 o začatí reštrukturalizačného konania v Obchodnom vestníku (účinnosť od 12.03.2010),
- 17.04.2010 : zverejnenie uznesenia Okresného súdu Nitra č. 31R/3/2010 o povolení reštrukturalizácie v Obchodnom vestníku (účinnosť od 18.04.2010),
- 17.05.2010 : uplynutie lehoty na prihlasovanie pohľadávok,
- 03.08.2010 : zverejnenie uznesenia o potvrdení reštrukturalizačného plánu súdom a uznesenia Okresného súdu Nitra č. 31R/3/2010 o ukončení reštrukturalizácie v Obchodnom vestníku (účinnosť od 04.08.2010),
- 17.10.2011 : zverejnenie oznamu dozorného správcu o ukončení dozornej správy po úplnom splnení reštrukturalizačného plánu v Obchodnom vestníku (účinnosť od 18.10.2011)

3. K priebehu reštrukturalizácie žalovaná uviedla ďalšie argumenty žalobkyne, a to že pobočka žalovanej v Leviciach včas dlžnú sumu poistného (celkom v sume 146.588,10 €) prihlásila v reštrukturalizačnom konaní, avšak súčasťou prihlášky žalovanej nebolo vyčíslenie zodpovedajúcej sumy penále ku dňu začatia reštrukturalizačného konania. V záväznej časti reštrukturalizačného plánu bola dohodnutá zmena v obsahu záväzkov všetkých prihlásených pohľadávok nezabezpečených veriteľov v reštrukturalizačnom konaní č. 31 R/3/2010 tým spôsobom, že došlo jednak k zníženiu sumy pohľadávok na 12 % z ich nominálnej hodnoty a jednak ku zmene termínu splatnosti pohľadávok rovnomerne rozvrhnutých splátkach 4 krát po 1 z takto určenej sumy do 31. decembra 2011 (viď časť č. II. A. 2 reštrukturalizačného plánu potvrdeného súdom). Pohľadávka dohodnutá v schválenom reštrukturalizačnom pláne na poistnom za dotknuté mesiace bola uspokojená 30. septembra 2011 (t. j. o 3 mesiace skôr, ako to predpokladal a určoval dlžníkovi súdom potvrdený reštrukturalizačný plán). Ďalej žalovaná uviedla aj argument žalobkyne, že na základe reštrukturalizačného plánu došlo tiež k odpusteniu pohľadávok veriteľmi do výšky 88 % a v tejto časti došlo aj k zániku zostatku pohľadávok veriteľov v súlade s § 574 Občianskeho zákonníka (viď časť č. II. B. 1 reštrukturalizačného plánu potvrdeného súdom, str. 40).

4. Napriek hore uvedeným argumentom žalobkyne žalovaná ďalej v napadnutom rozhodnutí uviedla, že aj v odvolacom konaní bolo preukázané, že žalobkyňa poistné a príspevky za vyššie uvedené mesiace roku 2011 zaplatila po lehote splatnosti poistného a príspevkov a za obdobie január 2009, február 2009, marec 2009, apríl 2009, október 2009, november 2009, december 2009, september 2011, október 2011, november 2011 a december 2011 uhradila poistné a príspevky nesprávne, v nižšej sume.

Na tomto základe bolo žalobkyni rozhodnutím prvostupňového orgánu žalovanej dňa 18. apríla 2012 (t. j. dátum vzniku pohľadávky) predpísané penále v sume 80.963,90 €, t. j. nielen až po začatí ale aj po skončení reštrukturalizačného konania (viď bod č. 3).

5. S poukazom na ustanovenie § 120 ods. 2 zák. č. 7/2005 Z. z. žalovaná zdôraznila, že penále predpísané počas reštrukturalizačného konania sa neuplatňuje prihláškou a nepôsobia na ne, ako na prednostnú pohľadávku, účinky začatia reštrukturalizačného konania.

Ďalej žalovaná poukázala v odôvodnení napadnutého rozhodnutia najmä na ustanovenia § 28 ods. 1 písm. a) a b), ods. 2 písm. a) a b), ods. 3 písm. a) a b), ods. 8, ods. 9, ods. 10 písm. a) a b), ods. 11, § 129 ods. 1, § 141 ods. 1, § 141 ods. 2, § 142 ods. 1, § 143 ods. 2, § 240 ods. 1 a 2 zák. č. 461/2003 Z. z., ďalej § 20 ods. 1 písm. a), § 28 ods. 2 zákona č. 43/2004 Z. z. o starobnom dôchodkovom sporení a § 120 ods. 1 a 2, § 155 ods. 2, § 199 ods. 9 zák. č. 7/2005 Z. z.

Podľa § 113 ods. 1 zák. č. 7/2005 Z. z. v znení relevantnom pre súdny prieskum samotný platí, že ak súd zistí, že návrh na povolenie reštrukturalizácie spĺňa zákonom predpísané náležitosti, najneskôr do 15 dní od doručenia návrhu rozhodne o začatí reštrukturalizačného konania. Inak návrh na povolenie

reštrukturalizácie v rovnakej lehote uznesením odmietne; uznesenie súd doručí navrhovateľovi.

Podľa § 114 ods. 1 zák. č. 7/2005 Z. z. v citovanom znení, začatie reštrukturalizačného konania má tieto účinky:

dlžník je povinný obmedziť výkon svojej činnosti na bežné právne úkony; iné právne úkony dlžníka podliehajú súhlasu správcu, ktorý vypracoval posudok,

pre pohľadávku, ktorá sa v reštrukturalizácii uplatňuje prihláškou, nemožno začať konanie o výkon rozhodnutia alebo exekučné konanie na majetok patriaci dlžníkovi; už začaté konania o výkon rozhodnutia alebo exekučné konania sa prerušujú,

pre zabezpečenú pohľadávku, ktorá sa v reštrukturalizácii uplatňuje prihláškou, nemožno začať ani pokračovať vo výkone zabezpečovacieho práva na majetok patriaci dlžníkovi,

druhá zmluvná strana nemôže vypovedať zmluvu uzatvorenú s dlžníkom alebo od nej odstúpiť pre omeškania dlžníka s plnením, na ktoré druhej zmluvnej strane vznikol nárok pred začatím reštrukturalizačného konania; vypovedanie zmluvy alebo odstúpenie od zmluvy z tohto dôvodu je neúčinné,

zmluvné dojednania umožňujúce druhej zmluvnej strane vypovedať zmluvu uzatvorenú s dlžníkom alebo od nej odstúpiť z dôvodu reštrukturalizačného konania alebo konkurzného konania sú neúčinné,

pohľadávku, ktorá sa v reštrukturalizácii uplatňuje prihláškou, nemožno voči dlžníkovi započítať.

Podľa § 141 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z. z. v citovanom znení fyzická osoba a právnická osoba, ktoré sú povinné platiť poistné, sú povinné poistné odvádzať, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 141 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z. z. v citovanom znení za zamestnanca odvádza poistné na nemocenské poistenie, poistné na dôchodkové poistenie a poistné na poistenie v nezamestnanosti zamestnávateľ. Zamestnávateľ vykoná zrážku poistného na nemocenské poistenie, poistného na dôchodkové poistenie a poistného na poistenie v nezamestnanosti, ktoré je povinný platiť zamestnanec.

Podľa § 142 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z. z. v citovanom znení poistné sa platí na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici za kalendárny mesiac pozadu, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 143 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z. z. v citovanom znení poistné, ktoré platí a odvádza zamestnávateľ, je splatné v deň určený na výplatu príjmov, ktoré sú vymeriavacím základom zamestnanca. Ak je výplata týchto príjmov pre jednotlivé organizačné útvary zamestnávateľa rozložená na rôzne dni, poistné je splatné v deň poslednej výplaty príjmov zúčtovaných za príslušný kalendárny mesiac. Ak nie je taký deň určený, poistné je splatné v posledný deň kalendárneho mesiaca nasledujúceho po mesiaci, za ktorý sa platí poistné. Ak deň splatnosti poistného pripadne na sobotu a na deň pracovného pokoja, poistné je splatné v najbližší nasledujúci pracovný deň.

Podľa § 240 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z. z. v citovanom znení fyzickým osobám a právnickým osobám povinným odvádzať poistné a príspevky na starobné dôchodkové sporenie 1) ktoré neodviedli poistné a príspevky na starobné dôchodkové sporenie 1) za príslušný kalendárny mesiac včas alebo ich odviedli v nižšej sume, Sociálna poisťovňa predpíše penále vo výške 0,05% z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie 1) do dňa, keď bola dlžná suma poukázaná na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici, zaplatená v hotovosti alebo do dňa začatia kontroly, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 28 ods. 2 zákona č. 43/2004 Z. z., povinné príspevky, ktoré platí a odvádza zamestnávateľ, sú splatné v deň splatnosti poistného, ktoré platí a odvádza zamestnávateľ podľa osobitného predpisu.

6. Podľa odôvodnenia rozhodnutia prvostupňový orgán žalovanej pri kontrole odvodu poistného a príspevkov zistil, že žalobkyňa za vyššie uvedené obdobie rokov 2009 a 2011 neodviedla poistné a príspevky včas. Penále bolo vypočítané vo výške 0,05% z dlžnej sumy, ktorého výpočet sa nachádza v prílohe rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu.

Pri určení výšky poistného správny orgán vychádzal z mesačných výkazov poistného a príspevkov za dané obdobie.

7. Podľa žalovanej v zmysle zák. č. 461/2003 Z. z. bola povinná žalobkyni penále predpísať. Na rozdiel od argumentácie žalobkyne žalovaná vyslovila právny názor, že potvrdením reštrukturalizačného plánu právo predpísať penále nezaniklo.

Hoci sa predpísané penále týka obdobia roku 2009 a 2011, t. j. obdobia pred začatím reštrukturalizačného konania, žalovaná zdôraznila, že pohľadávka na penále vznikla až 18.04.2012, a to predpísaním konkrétneho penále prvostupňovým správny orgánom, t. j. v čase, keď už bolo reštrukturalizačné konanie začaté.

8. Tiež žalovaná zaujala postoj k možnosti predpísanú sumu penále znížiť, čo však s poukazom na nesplnenie zákonných predpokladov uvedených v § 293bl zák. č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 572/2009 Z. z. vylúčila rovnako s možnosťou vzdať sa predpísanej pohľadávky.

II.

Konanie na prvostupňovom súde

A)

9. Proti tomuto rozhodnutiu žalobkyňa prostredníctvom právnej zástupkyne podala na Krajský súd v Nitre žalobu zo dňa 05.09.2012.

10. V žalobe rovnako ako aj v správnom odvolaní a s poukazom na rovnaké ustanovenia zák. č. 7/2005 Z. z. mala za to, že žalovaná mala v prípade existencie nároku na penále si túto pohľadávku prihlásiť prihláškou do reštrukturalizačného konania, nakoľko táto pohľadávka vznikla pred začatím reštrukturalizačného konania, a to bez ohľadu na skutočnosť, kedy bola predpísaná.

Nárok na penále stanovené prvostupňovým rozhodnutím existoval podľa žalobkyne ešte pred začatím reštrukturalizácie, a teda si ho mala žalovaná prihlásiť, nakoľko dodatočne po skončení reštrukturalizácie by priznanie tohto nároku bolo v rozpore so zákonom. Následne zopakovala rovnaké argumenty ako v sociálnom nedávkovom konaní.

11. Žalobkyňa ďalej poukázala aj na to, že v zmysle sporného ustanovenia § 138 ods. 2 zák. č. 7/2005 Z. z. dlžník, t. j. žalobkyňa po začatí reštrukturalizačného konania nemôže uhrádzať záväzky, ktoré jej vznikli pred začatím reštrukturalizačného konania, nakoľko by tak postupovala v rozpore so zákonom o konkurze a vyrovnaní, podľa ktorého sú takéto nároky nevymáhateľné a nepriznateľné v súdnom a ani v inom správnom konaní.

Súčasne upriamila pozornosť na výklad pojmu penále, ktorý podľa žalobkyne nie je definovaný v žiadnom zákone v Slovenskej republike. V súvislosti s uvedeným spomenula aj zákonnú úpravu príslušenstva pohľadávky (viď § 121 ods. 3 Občianskeho zákona), ktorými sú úroky, úroky z omeškania, poplatok z omeškania a náklady spojené s jej uplatnením, pričom príslušenstvo prihlásených pohľadávok, na ktoré vznikol nárok, sa po začatí reštrukturalizačného konania do plánu nezahŕňa.

Podľa § 138 ods. 2 zák. č. 7/2005 Z. z. v citovanom znení podriadené pohľadávky, pohľadávky z bezodplatných právnych úkonov a príslušenstvo prihlásených pohľadávok, na ktoré vznikol nárok po začatí reštrukturalizačného konania, sa do plánu nezahŕňajú; tieto nároky sa v prípade potvrdenia plánu súdom považujú v celom rozsahu za odpustené.

12. Taktiež poukázala na ustanovenie § 240 zák. č. 461/2003 Z. z. s tým, že penále prislúcha len k oneskorenej úhrade poistného. Žalobkyňa však zotrvala na svojej argumentácii, že svoje záväzky v súlade s nováciou záväzkov dohodnutou v reštrukturalizačnom pláne splnila a riadne a včas.

V súvislosti s uvedeným tiež upriamila pozornosť na ustanovenie § 155 ods. 3 zák. č. 7/2005 Z. z. Preto sa domnieva, že ani ustanovenie § 240 zák. č. 461/2003 Z. z. neumožňuje žalovanej vyrubiť penále z neexistujúcej, zaniknutej pohľadávky, a ani z pohľadávky, ktorá bola splnená riadne a včas, resp. z pohľadávky, ktorej je len naturálnou obligáciou.

13. Žalovaná vo svojom písomnom vyjadrení (č. l. 28) zotrvávala na dôvodoch rozhodnutia a navrhovala, aby krajský súd žalobu žalobkyne zamietol.

Opätovne tvrdila, že pohľadávka na penále za vyššie uvedené obdobia rokov 2009 a 2011 vznikla jej predpísaním dňa 18.04.2012, t. j. až po začatí reštrukturalizačného konania; preto podľa žalovanej nejde o pohľadávku, ktorú je potrebné si uplatňovať prihláškou v reštrukturalizácii.

Pritom lehota na prihlásenie pohľadávky do reštrukturalizácie bola stanovená do 17. mája 2010.

14. V čase začatia reštrukturalizačného konania podľa žalovanej žalobkyňa nebola ešte v omeškaní, pretože ešte nebola povinná poistné a príspevky zaplatiť. Dňa 17.05.2010 neexistoval ešte žiaden nárok na penále, ani za jedno obdobie.

V čase pred začatím reštrukturalizačného konania žalovaná ešte ani nevedela určiť výšku penále. Podľa názoru žalovanej, penále je upravené osobitným predpisom, vzniká samostatne a stáva sa pohľadávkou až jeho predpísaním. Preto nemožno ho považovať za príslušenstvo istiny (poistného a príspevkov).

B)

15. Krajský súd ako súd prvého stupňa podľa ustanovenia § 247 a nasl. O.s.p. preskúmal žalobou napadnuté rozhodnutie žalovanej a postup správnych orgánov v rozsahu a z dôvodov uvedených v žalobe, pričom na nariadenom pojednávaní v neprítomnosti žalobkyne, resp. jej právnej zástupkyne (ospravedlnenie neprítomnosti z dôvodu kolízie termínov pojednávania), dospel k záveru, že rozhodnutie a postup správnych orgánov boli v súlade so zákonom, a preto žalobu žalobkyne zamietol podľa § 250j ods. 1 O.s.p.

16. Krajský súd vymedzil predmet sporu medzi účastníkmi, ktorým v danom prípade je to, či pohľadávka žalovanej predstavujúca nárok na penále za včas nezaplatené poistné a príspevky (uvedené v úvode odôvodnenia rozhodnutia), mala byť vzhľadom na začatie reštrukturalizačného konania žalobkyne (dňa 12.03.2010) uplatnená prihláškou do reštrukturalizácie postupom podľa § 121 ods. 1 zák. č. 7/2005 Z. z.

Podľa § 120 ods. 1 zák. č. 7/2005 Z. z. v citovanom znení platí, že ak tento zákon neustanovuje inak, právo uplatňovať svoje nároky počas reštrukturalizácie majú len veritelia, ktorí spôsobom ustanoveným týmto zákonom prihlásili svoje pohľadávky. Ak sa tieto nároky v reštrukturalizácii riadne a včas neuplatnia prihláškou, právo vymáhať tieto nároky voči dlžníkovi v prípade potvrdenia reštrukturalizačného plánu súdom zaniká.

Podľa § 120 ods. 2 zák. č. 7/2005 Z. z. v citovanom znení pohľadávky, ktoré vznikli voči dlžníkovi počas reštrukturalizačného konania, pracovnoprávne nároky, na ktoré nárok vznikol za obdobie kalendárneho mesiaca, v ktorom došlo k začatiu reštrukturalizačného konania, odmena správcu a nepeňažné pohľadávky sa v reštrukturalizácii neuplatňujú prihláškou (ďalej len "prednostné pohľadávky"). Na prednostné pohľadávky nepôsobia účinky začatia reštrukturalizačného konania ani sa nezahŕňajú do reštrukturalizačného plánu, ibaže s tým ich veritelia súhlasia.

17. S odkazom na Ústavu Slovenskej republiky, ustanovenia § 120 ako aj iné ustanovenia zák. č. 7/2005 Z. z., ďalej § 144 ods. 1, § 178 a § 179 zák. č. 461/2003 Z. z. ako aj niektoré ustanovenia zákona č. 43/2004 Z. z. krajský súd vyslovil názor, že v ustanovení § 155 ods. 2 zák. č. 7/2005 Z. z. nie je upravený zánik práva predpísať penále počas reštrukturalizačného konania, resp. po jeho ukončení. Podľa krajského súdu žalovanej, resp. správneho orgánu 1. stupňa z ustanovenia § 240 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z. z. vyplýva povinnosť predpísať penále za oneskorenú úhradu poistného a príspevkov.

18. Penále za vyššie uvedené obdobie rokov 2009 a 2011 vzniklo aj podľa názoru krajského súdu, avšak s tou odlišnosťou, že pohľadávka odporkyne vznikla dňom právoplatnosti preskúmaného rozhodnutia, t. j. dňa 14.08.2012, t. j. nesporne po ukončení reštrukturalizačného konania žalobkyne, čo podľa krajského súdu nastalo dňom 18.10.2011, kedy bol v Obchodnom vestníku zverejnený oznam dozorného správcu o ukončení dozornej správy po úplnom splnení reštrukturalizačného plánu žalobkyne.

V tejto súvislosti krajský súd poukázal aj na okolnosť, že spôsob následného uplatnenia pohľadávky (nedoplatok poistného a príspevkov) nie je a nemôže byť predmetom skúmania v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného, ktorým bola táto pohľadávka predpísaná, a to bez ohľadu na to, že sa žalovaný v preskúmanom konaní zaoberal otázkou, či ide o prednostnú pohľadávku.

19. Z uvedeného krajského súdu vyplýva, že v rámci preskúmania zákonnosti postupu a rozhodnutia správneho orgánu o predpísaní penále žalobkyne za neodvedené poistné a príspevky riadne a včas, nie je súd v správnom súdnictve oprávnený preskúmať správnosť postupu žalovanej v reštrukturalizačnom

konaní, ale v zmysle § 244 a nasl. O.s.p. je oprávnený skúmať iba tú skutočnosť, či rozhodnutie žalovanej o predpísaní penále je v súlade so zákonom, teda či žalobkyňa sama uhradila v deň splatnosti sumy poistného a príspevkov alebo nie, a táto otázka medzi účastníkmi sporná nebola.

20. Pokiaľ ide o námietky žalobkyne o nezákonnosti rozhodnutia vzhľadom na priebeh reštrukturalizačného konania, ktoré skončilo podľa plánu a ona má uhradené všetky pohľadávky v zmysle reštrukturalizačného plánu, krajský súd konštatoval, že tieto považuje za účelovú obranu, keďže zák. č. 461/2003 Z. z. neumožňuje žalovanej postup, ktorý žiada žalobkyňa, teda odpustiť pohľadávku jej odpísaním podľa § 150 až § 151 citovaného zákona.

Krajský súd s námietkou žalobkyne, že v prípade časti penále za oneskorenú úhradu poistného, t. j. za omeškanie s platením poistného za obdobie január 2009 až apríl 2009, október až december 2009, ktoré žalovaná mohla ale neprihlásiť v reštrukturalizačnom konaní, a tým došlo k zániku ich vymožiteľnosti s použitím § 155 zák. č. 7/2005 Z. z., sa krajský súd rovnako nestotožnil s poukazom na vyššie vyslovený právny názor.

III.

Odvolanie žalobkyne/stanoviská

A)

21. Vo včas podanom odvolaní zo dňa 02.09.2013 (č. l. 92) proti rozsudku krajského (prvostupňového) súdu žalobkyňa prostredníctvom svojej právnej zástupkyne vyjadrila nesúhlas s argumentáciou krajského súdu.

22. Žalobkyňa najmä zdôraznila:

- neexistenciu právneho základu na vyčíslenie penále z pohľadávky, ktorá sa po schválení v reštrukturalizačnom pláne súdom a jeho splnením stala nevykonateľnou,
- účinky zakomponované zákonodarcom v ustanovení § 151 ods. 1 a § 155 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z. z. vo vzťahu k reštrukturalizácii dlžníka,
- neprihlásenie penále zodpovedajúce omeškaniu s úhradou dlžného poistného do dňa začatia reštrukturalizačného konania a s tým spojené právne následky tohto neprihlásenia v zmysle § 155 ods. 2 zák. č. 7/2005 Z. z.,
- účinky zakomponované zákonodarcom v ustanovení § 138 ods. 2 zák. č. 7/2005 Z. z. na príslušenstvo prihlásených pohľadávok,
- osobitný režim zmeny záväzkov (v prejednávanej veci išlo o zníženie výšky pohľadávok na 12 % z ich nominálnej hodnoty a o zmenu termínu splatnosti pohľadávok) zakotvený v ustanovení § 136 zák. č. 7/2005 Z. z. o záväznej časti reštrukturalizačného plánu,
- neoprávnenosť predpísania penále podľa § 240 zák. č. 461/2003 Z. z., nakoľko žalobkyňa sa zaplatením poistného za uvedené obdobie roku 2009 a 2011 do omeškania nedostala.

23. Záverom žalobkyňa navrhla, aby napadnutý rozsudok krajského súdu Najvyšší súd Slovenskej republiky v celom rozsahu zrušil, nakoľko na základe vykonaných dôkazov krajský súd dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozsudok krajského súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

B)

24. Z vyjadrenia žalovanej z 10.09.2013 (č. l. 102) vyplýva, že žalobkyňa neuviedla také námietky k správnosti preskúmaného rozhodnutia ani právne relevantné dôvody, ktoré by odôvodňovali zmenu alebo zrušenie napadnutého rozhodnutia žalovanej.

Žalovaná naďalej zotrvala na právnom názore, že penále nie je príslušenstvo pohľadávky, čo podľa nej potvrdzuje aj ekonomický slovník dostupný na internetovom portáli www.EuroEkonom.sk príručka moderného ekonóma.

25. Podľa názoru žalovanej ustanovenie § 151 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z. z. zakotvuje povinnosť žalovanej odpísať pohľadávku na základe právoplatného uznesenia súdu po splnení reštrukturalizačného plánu. Zákon pritom žalovanej neustanovuje žiadnu konkrétnu lehotu.

Ďalej ustanovenie § 151 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z. z. však neupravuje odpísanie pohľadávky žalovanej alebo jej neuhradenej časti z titulu splnenia reštrukturalizačného plánu. Navyše z ustanovenia § 151 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z. z. nevyplýva povinnosť pre žalovanú odpísať pohľadávku dňom schválenia reštrukturalizačného plánu, ale jej povinnosť odpísať pohľadávku až po splnení reštrukturalizačného plánu, pričom pohľadávka žalovanej vzhľadom na § 151 ods. 4 citovaného zákona odpísaním nezanikne.

26. Záverom žalovaná vychádzajúc z uvedeného navrhuje, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu v plnom rozsahu ako vecne správny potvrdil.

C)

27. Vzhľadom na nižšie uvedenú požiadavku žalobkyne na zvolanie správneho kolégia Najvyšší súd vyzval žalobkyňu na predloženie špecifikovaných podkladov z reštrukturalizačného konania, ktoré vo svojich argumentoch uvádza.

Podaním zo dňa 20.08.2014 žalobkyňa doložila 2 prílohy, a to:

- Reštrukturalizačný posudok zo dňa 19.2.2010 a
- Reštrukturalizačný plán zo dňa 12.7.2010 v aktuálnom znení.

28. V ďalšom priebehu odvolacieho súdneho prieskumu žalobkyňa podaním z 12. mája 2014 ako aj z 25. augusta 2014, t. j. po uplynutí zákonnej 15-dňovej lehoty, doplnila svoje odvolanie o ďalšie argumenty, ktoré vyplývajú z novej skutočnosti, a to z vyššie uvedeného podnetu na zjednotenie rozhodovacej činnosti.

Najvyšší súd k týmto argumentom môže v zmysle svojej doterajšej rozhodovacej činnosti prihliadnuť iba v prípade, ak objasňujú odvolacie námietky podané pred uplynutím odvolacej lehoty.

IV.

Právne názory odvolacieho súdu

29. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd“) ako odvolací súd (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní podľa § 212 v spojení s § 246c ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej v texte rozsudku tiež „O.s.p.“). Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 201 v spoj. s ust. § 250ja ods. 1 O.s.p. odvolanie prípustné, nenariadil vo veci pojednávanie (v zmysle § 250ja ods. 2 v spojení s § 250i ods. 2 O.s.p. a s prihliadnutím na skutočnosť, že preverovanie zákonnosti rozhodnutia o uloženej sankcii vyžaduje od správneho súdu konať v rámci úplnej jurisdikcie, tak takýto postup v odvolacom konaní senát vzhľadom na charakter napadnutého rozhodnutia nepovažoval za potrebný) a po verejnej porade senátu jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch) dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné, pretože napadnuté rozhodnutie správneho orgánu vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 250j ods. 2 písm. a/ O.s.p.), a preto postupom podľa § 220 v spoj. s § 246c ods. 1 O.s.p. rozsudok krajského súdu zmenil tak, že v zmysle hore uvedeného zrušovacieho dôvodu napadnuté rozhodnutie žalovanej podľa § 250ja ods. 3 O.s.p. zrušil a vrátil jej späť na ďalšie konanie v zmysle nasledujúcich záverov.

30. Na prvom mieste Najvyšší súd zdôrazňuje, že zákonodarca výkon správneho súdnictva (najmä čl. 46 a čl. 142 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky) založil iba na návrhovej slobode účastníka (žalobkyne), t. j. zodpovednosti za obranu svojich práv (vigilantibus leges sunt scriptae), vybrať si podľa Občianskeho súdneho poriadku z prostriedkov ochrany ten najvhodnejší proti rozhodnutiu či postupu orgánu verejnej správy. Preto správny súd nie je oprávnený do tejto procesnej slobody, t. j. dispozitívne rozhodnutie účastníka konania z úradnej povinnosti meniť alebo ho presvedčať o nevhodnosti takto zvoleného prostriedku nápravy.

31. Rovnako Najvyšší súd zdôrazňuje, že predmetom odvolacieho súdneho konania je prieskum vecnej

správnosti výroku rozsudku krajského soudu (§ 219 ods. 1 v spojení s § 205 O.s.p.) o nevyhovění žalobě a o jej zamietnutí, preto Najvyšší soud ako soud odvolací primárně v medziach odvolania (viď § 212 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p.) preskúmal rozsudok krajského soudu i súdne konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania preskúmal zákonnosť napadnutého rozhodnutie žalovanej, najmä z toho pohľadu, či sa krajský soud vysporiadal so všetkými zrušujúcimi námietkami žalobkyne (§ 250j ods. 2 O.s.p.), a z takto vymedzeného rozsahu či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia žalovanej.

Ďalej zdôrazňuje, že podľa ustálenej súdnej judikatúry (najmä nález Ústavného soudu Slovenskej republiky č. k. II ÚS 127/07-21, alebo rozhodnutia Najvyššieho soudu sp. zn. 6 Sžo 84/2007, sp. zn. 6 Sžo 98/2008, sp. zn. 1 Sžo 33/2008, sp. zn. 2 Sžo 5/2009 či sp. zn. 8 Sžo 547/2009) nie je úlohou soudu pri výkone správneho súdnictva nahradzovať činnosť správnych orgánov, ale len preskúmať zákonnosť ich postupov a rozhodnutí, teda to, či oprávnené a príslušné správne orgány pri riešení konkrétnych otázok vymedzených žalobou rešpektovali príslušné hmotnoprávne a procesnoprávne predpisy. Preto odvolaciemu soudu neprislúcha ani takto vymedzený rámec prieskumu rozšíriť aj na iné rozhodnutia, hoci s prv menovaným sú tesne zviazané nielen dôsledkami ale aj účastníkmi.

32. V takto vymedzenom rámci prieskumu a po preverení riadnosti podmienok vykonávania súdneho prieskumu rozhodnutí správneho orgánu (tzn. najmä splnenia podmienok konania a okruhu účastníkov) sa Najvyšší soud nestotožňuje so skutkovými závermi krajského soudu v tom rozsahu, ako si ich osvojil zo zistení uvedených žalovaným správnym orgánom, ktoré sú obsiahnuté v administratívnom spise. Na druhej strane podstatou súdneho odvolania proti rozsudku krajského soudu ako aj žaloby, ktorou sa žalobkyňa domáha preskúmania rozhodnutia žalovanej, je právna otázka, či splatnosť poisťného a príspevkov v oblasti sociálneho poisťovania je právne ovplyvnená procesom reštrukturalizácie schválenej súdom.

Práve tento právny rámec aj vymedzuje potrebné medze skutkového zistenia.

33. Žalobkyňa svoje odvolanie oprela o viacero námietok. Najvyšší soud v súvislosti s uvedeným konštatuje, že pokiaľ dôjde k záveru, že už prvé procesné, resp. iné pochybenia žalovanej krajský soud nedostatočne pri kontrole zákonnosti vyhodnotil a ich intenzita naplní zrušovacie dôvody uvedené zákonodarcom v ustanovení § 250j ods. 2 O.s.p., potom preverovanie oprávnenosti ďalších námietok je v zmysle judikatúry Európskeho soudu pre ľudské práva [najmä rozsudok Ruiz Torija v. Španielsko, resp. neskôr Garcia Ruiz v. Španielsko (vo veci č. 30544/96 z 20.01.1999)] nehospodárne.

34. Z citovanej judikatúry Európskeho soudu pre ľudské práva vyplýva jasný právny názor, že správny soud nemusí dať detailné odpovede na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale iba na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného soudu (prvostupňového), ale aj odvolacieho (ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia), by malo postačovať na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces.

35. Predovšetkým Najvyšší soud poukazuje na tú skutočnosť, že sociálne konanie o uložení sankcií a penále vo svojej podstate predstavuje to správne konanie, pri ktorých správny orgán podľa osobitného zákona rozhoduje nielen o porušení dotknutého ustanovenia správneho práva ale aj o uložení sankcie. Nakoľko však z obsahu odvolania nevyplýva argumentácia, ktorá by vytykala odmietnutie úplnej jurisdikcie správnym súdom (§ 250i ods. 2 v spojení s § 250j ods. 5 O.s.p.), Najvyšší soud ďalej správnosť výberu mechanizmu nápravy neposudzoval.

36. Ďalej Najvyšší soud poukazuje aj na to, že v obdobnej veci rovnakých účastníkov už rozhodol dňa 10. decembra 2013 rozsudkom sp. zn. 1Sžo/20/2013, ktorého závery sa veľmi neodkláňajú od rozhodovacej praxe iných senátov, ako tomu bolo v rozsudku Najvyššieho soudu z 28.04.2014 sp. zn. 9Sžo/10/2013 vyslovené takto:

„Ak na základe reštrukturalizačného plánu, potvrdeného súdom, došlo podľa § 155 ods. 3 vety prvej zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov k zmene výšky a

lehoty splatnosti v ňom uvedených pohľadávok Sociálnej poisťovne, potom pred uplynutím zmenenej lehoty splatnosti nemožno predpísať penále podľa § 240 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov“.

37. Preto s prihliadnutím na ústavne zakotvenú zásadu právnej istoty ktorá je nerozlučne spojená s požiadavkou v materiálnom právnom štáte na predvídateľnosť rozhodnutí súdnej moci, sa konajúci senát Najvyššieho súdu pridŕžiava argumentácie uvedenej v citovanom rozsudku.

Avšak v súvislosti s uvedeným rozsudkom nemôže na druhej strane opomenúť tú skutočnosť, že konajúcemu senátu bol doručený dňa 14.05.2014 na vedomie podanie žalobkyne označený ako Podnet právnej zástupkyne žalobkyne na zjednotenie rozdielných stanovísk vyslovených v rozsudkoch Najvyššieho súdu sp. zn. 9Sžso/36/2012 zo dňa 18. decembra 2013 a sp. zn. 1Sžso/20/2013 zo dňa 10. decembra 2013 adresovaný tak predsedovi Najvyššieho súdu (v tom čase JUDr. Štefan Harabin) a predsedníčke správneho kolégia (v tom čase JUDr. Elena Závadská). Hoci túto požiadavku sa predseda konajúceho senátu snažil zabezpečiť, k zvolaniu správneho kolégia vo veci uvedeného podania nedošlo (viď aj list predsedu Správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 04. decembra 2014 č. Spr 507/2014).

38. Ďalej v podaní z 25.08.2014 sa žalobkyňa zamerala na podporu svojej argumentácie, aký právny význam prikladá schváleniu reštrukturalizačného plánu súdom, kedy došlo zo strany žalobkyne k splneniu pohľadávok žalovanej (podľa žalobkyne o 3 mesiace skôr), ktoré boli uvedeným reštrukturalizačným plánom na 12% (t. j. na celkovú sumu 27.770,99 €) z ich pôvodnej nominálnej hodnoty.

Tiež poukázala na účtovné aspekty vyrubeného penále, ktoré sú analyzované prostredníctvom Stanoviska V. D. Q., C..., člena prezídia Slovenskej komory audítorov, v jeho Odbornom posudku č. 1/2013 z apríla 2013 a súčasne vyslovila požiadavku, aby sa súd v tomto smere vysporiadal s 3 zásadnými otázkami, a to:

1. Mala, alebo nemala Sociálna poisťovňa právo vyrubiť penále za obdobie 1,2,3,4,10,11,12/2009?
2. Pokiaľ aj súd dospeje k názoru, že mala právo vyrubiť penále, tak či má právo ho aj vymáhať núteným výkonom rozhodnutia - viď rozsudok Krajského súdu Nitra č. 15S/67/2012-38 zo dňa 13.3.2013 v ktorom sa vyslovene uvádza „prípadná následná vymáhateľnosť tejto pohľadávky však nie je predmetom tohto konania“.
3. Keď mala Sociálna poisťovňa právo vyrubiť penále za obdobie 1,2,3,4,10,11,12/2009, tak v akej výške?

39. Do súdneho spisu bol ďalej založený Znalecký posudok č. 34/2014 vypracovaný V. Z. C., znalcom (evidenčné číslo znalca XXXXXX) zapísaný v zozname znalcov pre odbor ekonómia a manažment a odvetvie účtovníctvo a daňovníctvo.

1) Charakteristika reštrukturalizácie:

40. Základným problémom, tak ako to naznačil Najvyšší súd v svojej predchádzajúcej rozhodovacej činnosti (napríklad m.m. rozsudok Najvyššieho súdu 1Sžso 3/2013 z 10. decembra 2013) v prejednávanej veci sa pre Najvyšší súd javí vymedzenie vzťahu medzi zák. č. 461/2003 Z. z. a zák. č. 7/2005 Z. z.

Je nepochybné, že sledovaným predmetom úpravy zák. č. 7/2005 Z. z. je najmä riešiť úpadok dlžníka ako spoločensky nežiaduci stav v oblasti mnohopočetnej záväzkovej sféry, a to:

- a) speňažením majetku dlžníka a kolektívnym uspokojením jeho veriteľov alebo
- b) postupným uspokojením veriteľov dlžníka spôsobom dohodnutým v reštrukturalizačnom pláne.

41. Naopak predmetom úpravy zák. č. 461/2003 Z. z. je vymedzenie sociálneho poistenia vrátane úpravy jej rozsahu, ďalej právne vzťahy pri vykonávaní sociálneho poistenia, organizácia sociálneho poistenia, financovanie sociálneho poistenia, dozor štátu nad vykonávaním sociálneho poistenia a konanie vo veciach sociálneho poistenia.

Je jednoznačné, že aj zák. č. 461/2003 Z. z. obsahuje úpravu (najmä § 224) týkajúcu sa uspokojenia pohľadávok Sociálnej poisťovne ako veriteľa, avšak iba v individuálnej rovine. Preto je možné

charakterizovať zák. č. 7/2005 Z. z. ako špeciálny právny predpis pre oblasť sociálneho poistenia týkajúci sa vymáhania a uspokojovania pohľadávok dlžníka úplatku. Preto, ak žalovaná je veriteľom vo vzťahu k svojmu dlžníkovi, ktorý je v úpadku, musí pri uspokojovaní svojich pohľadávok k dlžníkovi, ktorý sa nachádza v konkurze (úpadok) alebo v procese reštrukturalizácie postupovať nie podľa zák. č. 461/2003 Z. z., ktorý je všeobecným zákonom pre oblasť sociálneho poistenia, ale musí uprednostniť zák. č. 7/2005 Z. z. ako špeciálny právny predpis v zmysle starorímskej právnej zásady „lex specialis derogat legi generali“. Tento svoj úmysel zákonodarca potvrdzuje aj prostredníctvom odkazov na osobitný predpis (napr. poznámka pod čiarou č. 33a v ustanovení § 12 alebo č. 41a v ustanovení § 18, ktoré odkazuje na osobitný predpis, ktorým je zák. č. 7/2005 Z. z.).

42. Zákonodarca pri naplnení podmienok úpadku ukladá tak dlžníkovi ako aj veriteľovi prostredníctvom zák. č. 7/2005 Z. z. nielen povinnosti ale aj rôzne dispozitívne možnosti. Medzi základné dispozície patrí výber procesného spôsobu riešenia úpadku, t. j. zvolenie konkurzu alebo reštrukturalizácie, ktoré spôsoby kolektívneho uspokojovania pohľadávok rôznych veriteľov sa od seba diametrálne odlišujú, a to nielen samotnými oprávneniami účastníkov ale aj svojimi právnymi dôsledkami.

Najvyšší súd na tomto mieste zdôrazňuje, že veriteľ je oprávnený, t. j. má možnosť sa rozhodnúť, či v zmysle § 11 ods. 3 zák. č. 7/2005 Z. z. podá návrh na vyhlásenie konkurzu so všetkými z toho dispozitívneho úkonu pre neho vyplývajúcimi právnymi dôsledkami, t. j. najmä zotriedenie pohľadávok do jednotlivých skupín, podľa ktorých sa určí poradie ich uspokojenia, alebo bude podľa § 111 ods. 3 zák. č. 7/2005 Z. z. uprednostňovať podanie návrhu na reštrukturalizáciu. Je nepochybné, že zákonodarca celý proces reštrukturalizácie smeruje do polohy konsenzu, kedy veriteľ využil v rámci svojich oprávnení odbornú pomoc správcu a dlžník jeho činnosť odsúhlasí. Potom návrh na reštrukturalizáciu môže mať charakter súdneho schválenia konsenzu medzi veriteľom a dlžníkom.

Podľa § 11 ods. 3 veta prvá zák. č. 7/2005 Z. z. v citovanom znení veriteľ je oprávnený podať návrh na vyhlásenie konkurzu, ak je dlžník voči nemu viac ako 30 dní v omeškaní s plnením peňažného záväzku a zároveň možno odôvodnene predpokladať platobnú neschopnosť tohto dlžníka.

Podľa § 111 ods. 3 zák. č. 7/2005 Z. z. v citovanom znení veriteľ je oprávnený podať návrh na povolenie reštrukturalizácie, ak poveril správcu vypracovaním posudku a správca vo vypracovanom posudku nie staršom ako 30 dní reštrukturalizáciu dlžníka odporučil a dlžník s podaním tohto návrhu súhlasil.

43. V prejednávanej veci je nepochybné, že v prípade žalobkyne ako dlžníka došlo k podaniu návrhu na povolenie reštrukturalizačného konania, ktoré bolo povolené Okresným súdom Nitra uznesením odo dňa 18.04.2010.

Začatie reštrukturalizačného konania vyvoláva účinky, ktoré zákonodarca opisuje najmä v ustanovení § 114 zák. č. 7/2005 Z. z. Predovšetkým je dôležité upozorniť na to, že zák. č. 7/2005 Z. z. rozlišuje pohľadávky vzniknuté pred (t. j. prihlasované pohľadávky) a pohľadávky vzniknuté počas reštrukturalizácie (t. j. prednostné pohľadávky v zmysle § 120 ods. 2 zák. č. 7/2005 Z. z.). Prihlasované pohľadávky v procese reštrukturalizácie strácajú svoju vykonateľnosť (viď § 114 ods. 1 písm. c/ v spojení s § 118 ods. 3 zák. č. 7/2005 Z. z.).

44. Veritelia svoje oprávnenia ako aj celkové procesné postavenie v reštrukturalizácii (viď najmä § 120 ods. 1 v spojení s § 132 zák. č. 7/2005 Z. z.) odvíjajú od existencie prihlásených pohľadávok. Ich stabilitu veritelia v zmysle zásady súčinnosti (§ 134 ods. 2 zák. č. 7/2005 Z. z.) verifikujú navrhnutím reštrukturalizačného plánu, ktorý je v zmysle § 132 ods. 1 zák. č. 7/2000 Z. z. po schválení súdom záväzný pre všetkých veriteľov prihlásených pohľadávok, t. j. v prejednávanej veci aj pre žalovanú.

Podľa § 136 ods. 1 zák. č. 7/2005 Z. z. v citovanom znení záväzná časť plánu obsahuje určenie všetkých práv a záväzkov, ktoré majú účastníkom plánu podľa plánu vzniknúť, zmeniť sa alebo zaniknúť. Tieto práva a záväzky a majetok, ku ktorému sa vzťahujú, ak ide o vecné práva alebo iné podobné práva, musia byť v pláne určené tak, ako je to potrebné podľa osobitných predpisov pre ich vznik, zmenu alebo zánik, alebo získanie príslušných rozhodnutí a súhlasov, na základe ktorých vznikajú, menia sa alebo zanikajú alebo ktoré sú podmienkou na ich vznik, zmenu alebo zánik.

Podľa § 139 ods. 1 vete prvá a druhá zák. č. 7/2005 Z. z. v citovanom znení jednotlivé zmeny pohľadávky a plnenia určené na uspokojenie pohľadávky sa uvádzajú v záväznej časti plánu vždy pri

dotknutej pohľadávke. Tieto zmeny a plnenia musia byť v záväznej časti plánu určené tak, aby v prípade neúčinnosti plánu bolo možné určiť rozsah, v akom bola pohľadávka podľa plánu uspokojená jednotlivými plneniami, a rozsah, v akom bola pohľadávka podľa plánu odpustená alebo uznaná za nevymáhateľnú.

45. Aby sa zmysel a účel reštrukturalizácie naplnil, zákonodarca umožňuje v procese reštrukturalizácie využiť viacero nástrojov, medzi ktoré prostredníctvom ustanovenia § 135 zák. č. 7/2005 Z. z. zaraďuje aj predĺženie lehoty splatnosti pohľadávok veriteľov, ktoré veritelia pri tvorbe reštrukturalizačného plánu navrhujú, čo aj v prejednávanej veci nastalo, nakoľko v reštrukturalizačnom pláne z 12.07.2010 (záväzná časť - tabuľka A.2 a B.1) bolo zníženie (v zmysle terminológie uvedeného reštrukturalizačného plánu išlo o „odpustenie dlhu dlžníka a vzdaniu sa práv veriteľov“ v tam uvedenej výške s dôsledkom zániku záväzkov dlžníka voči uvedeným veriteľom v súlade s § 574 Občianskeho zákonníka) pohľadávok z pôvodnej hodnoty odhlasované veriteľmi na 12% z ich nominálnej hodnoty a pôvodná splatnosť bola zmenená (vo význame slova „predĺžená“) v novo predpísaných splátkových obdobiach.

Takisto aj v procese prípravy a následného hlasovania o reštrukturalizačnom pláne na schvaľovacej schôdzi je každý veriteľ, t. j. v prejednávanej veci aj žalovaná, požiadať v zmysle § 145 ods. 1 zák. č. 7/2005 Z. z. o jeho zmenu, poprípade sa v zmysle § 157 zák. č. 7/2005 Z. z. domáhať vyslovenia neúčinnosti reštrukturalizačného plánu voči sebe alebo poukazovať v zmysle § 159 zák. č. 7/2009 Z. z. na nesplnenie reštrukturalizačného plánu a požadovať s tým spojené dôsledky.

Podľa § 135 ods. 2 písm. a) zák. č. 7/2005 Z. z. v citovanom znení opisná časť plánu musí obsahovať tiež podrobný opis opatrení potrebných na dosiahnutie účelu reštrukturalizácie, ktorými sú najmä

a) zmeny pohľadávok veriteľov, najmä predĺženie lehoty ich splatnosti alebo ich čiastočné odpustenie, alebo ich uznanie za nevymáhateľné.

Podľa § 145 ods. 1 písm. a) zák. č. 7/2005 Z. z. v citovanom znení každý účastník plánu má právo najneskôr siedmy deň pred konaním schvaľovacej schôdze písomne požiadať predkladateľa plánu prostredníctvom správcu

a) o podrobnejšie vysvetlenie ustanovení plánu,

b) o opravu zjavnej chyby v písaní alebo počítaní alebo inej zrejmej nesprávnosti plánu,

c) o zaradenie svojej pohľadávky do inej skupiny, ako bola zaradená predkladateľom plánu,

d) o zaradenie svojho majetkového práva akcionára do inej skupiny, ako bolo zaradené predkladateľom plánu,

e) o zaradenie svojej zabezpečenej pohľadávky do skupiny pre nezabezpečené pohľadávky v inom rozsahu ako v rozsahu určenom predkladateľom plánu.

Podľa § 157 ods. 1 zák. č. 7/2005 Z. z. v citovanom znení účastník plánu, ktorý hlasoval proti prijatiu plánu a uplatnil do zápisnice zo schvaľovacej schôdze odôvodnenú námietku proti prijatiu plánu, má právo sa do 15 dní od zverejnenia uznesenia o potvrdení plánu v Obchodnom vestníku domáhať, aby súd určil neúčinnosť plánu voči nemu, ak

a) pohľadávky zaradené do rovnakej skupiny ako jeho zistená pohľadávka sa majú podľa plánu uspokojiť v inej miere alebo iným spôsobom, čím sa veriteľom týchto pohľadávok poskytla oproti nemu výhoda,

b) majetkové práva akcionárov zaradené do rovnakej skupiny ako jeho majetkové právo akcionára sa majú podľa plánu uspokojiť v inej miere alebo iným spôsobom, čím sa akcionárom týchto majetkových práv poskytla oproti nemu výhoda,

c) predkladateľ plánu nezaradil jeho zistenú pohľadávku do skupiny, ako požiadal (§ 145), čím sa dostal do horšieho postavenia, v akom by bol bez prijatia plánu; súd pritom vychádza z jeho pravdepodobného uspokojenia v konkurznom konaní,

d) predkladateľ plánu nezaradil jeho zistenú zabezpečenú pohľadávku do skupiny pre zabezpečené pohľadávky v rozsahu, v akom požiadal (§ 145), čím sa dostal do horšieho postavenia, v akom by bol bez prijatia plánu; súd pritom vychádza z jeho pravdepodobného uspokojenia v konkurznom konaní.

46. Je nepochybné, že všeobecný súd, ktorý potvrdzuje takto vypracovaný a predložený reštrukturalizačný plán v zmysle Ôsmej hlavy zák. č. 7/2005 Z. z., ho posudzuje nielen v rovine ekonomickej vykonateľnosti ale aj po stránke správnosti vyslovených právnych záverov a argumentov. Až na základe ukončenia tohto potvrdzujúceho procesu nastávajú podmienky pre vznik odhlasovaných účinkov reštrukturalizačného plánu.

Podľa § 154 ods. 1 zák. č. 7/2005 Z. z. v citovanom znení (1) Súd uznesením zamietne plán, ak

- a) boli podstatným spôsobom porušené ustanovenia tohto zákona o náležitostiach plánu, postupe pri príprave plánu, hlasovaní o pláne alebo iné ustanovenia týkajúce sa plánu, ak to malo nepriaznivý vplyv na niektorého z účastníkov plánu,
- b) prijatie plánu bolo dosiahnuté podvodným konaním alebo poskytnutím osobitných výhod niektorému účastníkovi plánu,
- c) plán nebol prijatý schvaľovacou schôdzou alebo dlžníkom; to neplatí, ak súd nahradil ich súhlas svojím rozhodnutím,
- d) plán je v podstatnom rozpore so spoločným záujmom veriteľov.

47. Vzhľadom na hore uvedené závery Najvyšší súd konštatuje, že reštrukturalizačný plán je významnou právnou skutočnosťou pre úpravu vzťahov medzi dlžníkom a veriteľmi. Vymedzuje základný rozsah pohľadávok, ku ktorým sa pridružujú aj prednostné pohľadávky (§ 125 ods. 2 zák. č. 7/2005 Z. z.), bez ktorých by priebeh samotnej reštrukturalizácie dlžníka nebol mysliteľný. Predovšetkým reštrukturalizačný plán vymedzuje modifikovanú výšku z pôvodného rozsahu plnenia dlžníka voči veriteľom, a iba v prípade neúčinnosti plánu voči konkrétnemu veriteľovi (viď § 161 zák. č. 7/2005 Z. z.) dochádza k návratu k pôvodnému stavu (restitutio ad integrum), kedy ex offio postupom vzniká u dlžníka a preberajúcej osoby povinnosť spoločne a nerozdielne splniť pôvodnú pohľadávku veriteľa v rozsahu, v akom bola pohľadávka prihlásená a zistená, spolu s úrokom určeného podľa osobitného predpisu.

Navyše pre prejednávanú vec je významné, že pohľadávku veriteľa sú dlžník a preberajúca osoba povinní splniť v pôvodnej lehote splatnosti. Po schválení reštrukturalizačného plánu nastáva etapa jeho plnenia.

Podľa § 155 ods. 3 zák. č. 7/2005 Z. z. plán potvrdený súdom sa považuje za právny úkon urobený vo forme a spôsobom, ktorý je vyžadovaný osobitnými predpismi pre vznik, zmenu alebo zánik práv alebo záväzkov obsiahnutých v pláne. Ak je pre vznik, zmenu alebo zánik práva alebo záväzku obsiahnutého v pláne potrebné rozhodnutie príslušného orgánu, právo alebo záväzok vznikne, zmení sa alebo zanikne až rozhodnutím príslušného orgánu; príslušný orgán nemôže odmietnuť vydať potrebné rozhodnutie len z dôvodu, že plán ako právny úkon nie je urobený vo forme alebo spôsobom vyžadovaným osobitným predpisom.

48. Je nepochybné, že aj zák. č. 461/2003 Z. z. na proces reštrukturalizácie (resp. v staršom legislatívnom poňatí na vyrovnanie) reaguje. V zmysle ustanovenia § 151 zák. č. 461/2003 Z. z. sa premietajú účinky reštrukturalizačného plánu tak, že žalovanej sa ukladá „ex offio“ povinnosť zosúladiť evidenciu pohľadávok s reálnym stavom vyvolaným prebiehajúcou reštrukturalizáciou.

Preto neobstoí argumentácia žalovanej podporená právnymi názormi krajského súdu (č. I. 90), že nebola v zmysle zák. č. 461/2003 Z. z. oprávnená odpis pohľadávok žalobkyne po ich splnení v intenciách reštrukturalizačného plánu vykonať (najmä § 150 a § 151).

Podľa § 151 ods. 1 veta druhá zák. č. 461/2003 Z. z. v citovanom znení Sociálna poisťovňa odpíše pohľadávku alebo jej neuhradenú časť, ak na základe právoplatného uznesenia súdu po splnení reštrukturalizačného plánu zanikla dlžníkovi povinnosť splatiť Sociálnej poisťovni pohľadávku alebo jej neuhradenú časť z dôvodu, že na jej plnenie nebol povinný podľa schváleného reštrukturalizačného plánu.

2) K charakteru a k splatnosti penále:

49. V zmysle zák. č. 461/2003 Z. z. je nutné zotrvať u definície penále, ktoré bolo uložené žalovanou v prejednáwanej veci, že naďalej ide o sankciu za nesplnenie povinnosti riadne platiť poisťné.

50. Taktiež je celkom nepochybné to, že na vznik povinnosti zaplatiť penále nepostačuje naplnenie ex offio postupom podmienok ustanovených v zákone, ale právne relevantnou skutočnosťou pre vznik povinnosti zaplatiť penále sa stáva autoritatívny vrchnostenský akt vyhlásený spôsobom, ktorý je predpísaný zákonom stanovenou formou, t. j. až vydaním rozhodnutia o penále v zmysle § 240 zák. č. 461/2003 Z. z.

Až týmto rozhodnutím oprávneného orgánu sa konštituuje pre platiteľa neskoro, resp. v nedostatočnej výške odvedeného, či neodvedeného poistného nielen povinnosť zaplatiť penále, ale aj vedomosť v akej výške a na akom právnom základe.

51. Najvyšší súd na tomto mieste konštatuje, že je celkom v právomoci žalovanej ako oprávneného správneho orgánu rozhodnúť, či vôbec túto sankciu uplatní, resp. v akom časovom horizonte pri omeškaní dlžníka s platením poistného k uplatneniu tejto sankcie prikróčí.

Na druhej strane si však žalovaná musí byť vedomá tej skutočnosti, že niektoré súdom aprobované situácie (právne stavy) u jednotlivcov môžu svojimi účinkami vytvoriť pre jej rozhodovaciu prax ako aj pre rozhodovaciu prax iných orgánov verejnej správy zákonné prekážky. Tak tomu nastalo aj v prejednávanej veci, čo však ani žalovaná ani krajský súd nezohľadnili pri svojom rozhodovaní.

52. Z napadnutého rozhodnutia jednoznačne vyplýva, že žalovaná potvrdila penále predpísané 18. apríla 2012 v zmysle § 240 zák. č. 461/2003 Z. z. vo výške 0,05 % z dlžných súm poistného a príspevkov za obdobie dotknutých mesiacov rokov 2009 a 2011.

Uvedené prvostupňové rozhodnutie teda právne vychádzalo z myšlienky, že žalobkyňa mala odvieť k pôvodným dátumom splatností, ktoré podľa mienky žalovanej neboli dotknuté procesom prebiehajúcej reštrukturalizácie. Tým, že tak nevykonala, mala žalobkyňa naplniť podstatu sankcie, t. j. neodvedenie platieb poistného včas a riadne.

Podľa § 240 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z. z. v citovanom znení fyzickým osobám a právnickým osobám povinným odvádzať poistné a príspevky na starobné dôchodkové sporenie, ktoré neodviedli poistné a príspevky na starobné dôchodkové sporenie za príslušný kalendárny mesiac včas alebo ich odviedli v nižšej sume, Sociálna poisťovňa predpíše penále vo výške 0,05% z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie do dňa, keď bola dlžná suma poukázaná na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici, zaplatená v hotovosti alebo do dňa začatia kontroly, ak tento zákon neustanovuje inak.

53. Najvyšší súd však musí konštatovať, že žalovaná sa v napadnutom rozhodnutí vôbec nezaoberala po právnej stránke odôvodnením, prečo dospela k záveru, že platby poistného neboli zaplatené včas a riadne. Totiž z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia nevyplývajú dôležité skutočnosti týkajúce sa účinkov možných zmien pohľadávok na poistnom vyvolaných v reštrukturalizácii. Žalovaná iba opisným spôsobom uviedla, že pohľadávky na uvedenom dlžnom poistnom žalovanou boli prihlásené v prebiehajúcom reštrukturalizačnom konaní. Na uvedené nedostatky odôvodnenia napadnutého rozhodnutia mal potom poukázať krajský súd.

Takisto táto skutočnosť nie je premietnutá v pripojenom administratívnom spise, t. j. ako podklad rozhodnutia absentuje dotknutá časť reštrukturalizačného plánu (viď bod č. 3) a táto skutočnosť nebola v napadnutom rozhodnutí spolu s jej dopadmi na rozhodovanie vôbec analyzovaná.

54. Následne v odôvodnení nebola spomenutá ani tá relevantná časť reštrukturalizačného plánu, ktorá sa týka prihlásených pohľadávok, ich výšky, resp. naplnenia možnosti ich odpustenia, hoci žalobkyňa na toto neustále poukazovala.

Až prostredníctvom žalobkyne sa odvolací súd mohol oboznámiť s tak významnými podkladmi pre rozhodovanie žalovanej akými nepochybne reštrukturalizačný plán a reštrukturalizačný posudok sú.

55. Žalovaná sa tiež v napadnutom rozhodnutí vôbec nevenovala právnemu rozboru účinkov reštrukturalizácie na otázku splatnosti poistného a príspevkov, čo sa týka najmä ich zmeny.

Ako už bolo vyššie naznačené, zák. č. 461/2003 Z. z. je v prejednávanej veci všeobecným zákonom (viď najmä bod č. 34), a preto pokiaľ zák. č. 7/2005 Z. z. neukladá niečo osobitne, platí úprava obsiahnutá v zák. č. 461/2003 Z. z. Splatnosť poistného a príspevkov vyplýva bez ďalšieho zo zákona a je upravená prostredníctvom ustanovení § 141 ods. 2, § 142 ods. 1 a § 143 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z. z. ako aj z ustanovení § 26 ods. 1 zák. č. 43/2004 Z. z.

56. Avšak zák. č. 7/2005 Z. z. oprávňuje tak subjekty súkromného ako aj verejného práva na to, aby zasahovali do splatnosti prihlásených záväzkov za účelom naplnenia účelu reštrukturalizácie (viď bod č.

39 a žalobkyňou načrtnutá myšlienka novácie záväzkov, ktorá je, ako už bolo vyššie citované, obsiahnutá *expressis verbis* v texte reštrukturalizačného plánu). Predovšetkým ustanovenie § 155 ods. 3 zák. č. 7/2005 Z. z. charakterizuje reštrukturalizačný plán potvrdený súdom ako právne relevantnú skutočnosť (zákonodarca sa tu uchýlil k slovnému spojeniu právny úkon), ktorá vyvoláva vznik, zmenu alebo zánik práv alebo záväzkov obsiahnutých v uvedenom pláne.

Osobitne pre oblasť verejnej správy zákonodarca prostredníctvom tohto ustanovenia upresňuje, že pokiaľ pre vznik, zmenu alebo zánik záväzku (resp. práva) obsiahnutého v pláne je potrebná právna skutočnosť vo forme rozhodnutia príslušného správneho orgánu, potom záväzok (v prejednávanej veci zmena dňa splatnosti poistného a príspevkov) vznikne, zmení sa alebo zanikne až rozhodnutím príslušného orgánu. Tento správny orgán však nemôže odmietnuť vydať potrebné rozhodnutie len z dôvodu, že plán vôbec neakceptuje, resp. že ako podklad rozhodnutia nie je urobený vo forme alebo spôsobom vyžadovaným osobitným správnym predpisom.

57. Vzhľadom na hore uvedené právne závery mali byť všetky vyššie spomenuté skutočnosti spojené s procesom reštrukturalizácie, do ktorého sa žalovaná nepochybne zapájala, ako podklady rozhodnutia vyhodnotené žalovanou a až na ich základe mohla dospieť k presvedčeniu, či došlo zo strany žalobkyne ako dlžníka v reštrukturalizácii k omeškaniu s odvodom poistného a príspevkov a aké možné následky s tým spojené žalovaná využila.

58. Navyše, odvolací súd musí poukázať aj na absentujúcu argumentáciu krajského súdu k odbornému posudku č. 1/2013 vypracovaného auditorskou spoločnosťou INTERAUDIT UNIVERZAL, s.r.o., Prešov a predloženého právneho zástupkyňou na pojednávaní dňa 23.04.2013, kedy krajský súd iba túto skutočnosť v rozsudku opísal (č. 1. 88), avšak ďalej sa s týmto podkladom nezaoberal.

Už prostredníctvom vyššie uvedeného rozsudku sp. zn. 1Sžso/20/2013 Najvyšší súd s poukazom na ustanovenie § 127 O.s.p. zdôraznil nezastupiteľnú úlohu auditorov vymedzenou úniovým právom pri štatutárnom audite, t. j. kontrole podnikateľských subjektov vzhľadom na naplnenie majetkových kritérií odstraňujúcich pochybnosti napríklad o platobnej neschopnosti, t. j. že:

„V súvislosti s uvedeným Najvyšší súd poukazuje na to, že žalobkyňa v odvolacom konaní rozšírila svoju argumentáciu o odborný posudok vypracovaný auditorskou spoločnosťou INTERAUDIT UNIVERZAL, s.r.o., Prešov, ktorý je možno vyhodnotiť v zmysle § 127 O.s.p. ako odborné posúdenie. Nakoľko zo súdneho spisu krajského súdu nevyplýva nič, čo by potvrdzovalo, že by žalovaná nebola uvedeným odborným posudkom oboslaná spolu s odvolaním žalovanej, t. j. Najvyšší súd vychádza z toho predpokladu, že žalovaná mala možnosť sa s uvedeným odborným posudkom oboznámiť a k jeho záverom vzniesť námietky tak, ako to učinila k podanému odvolaniu prostredníctvom svojho vyjadrenia z 13. mája 2013, zohľadní Najvyšší súd aj argumentáciu uvedenú v odbornom posudku.

Podľa § 127 ods. 4 O.s.p. namiesto posudku znalca možno použiť potvrdenie alebo odborné vyjadrenie príslušného orgánu, o správnosti ktorých nemá súd pochybnosti.

Ďalej Najvyšší súd poukazuje na to, že činnosť audítora, resp. auditorskej spoločnosti spĺňa hore uvedené kritérium odborného orgánu s pôsobnosťou na odborné vyjadrenie k vymedzeným skutočnostiam a má nezastupiteľnú funkciu v oblasti obchodného hmotného práva, kde sa audítor vyjadruje napríklad k účtovným závierkam či preskúmava návrh zmluvy o splnutí alebo zlúčení spoločnosti, ale aj v oblasti konkurzného práva (ktoré je možné považovať za procesné obchodné právo), kde audítor vydáva v zmysle § 12 ods. 2 zák. č. 7/2005 Z. z. relevantné potvrdenie.“

59. Najvyšší súd sa k ďalším otázkam nastolených žalobkyňou vyjadrovať nebude, lebo už vyslovené právne názory sú postačujúce v zmysle citovanej judikatúry na podporu výroku konajúceho súdu.

V.

60. Na základe zisteného skutkového stavu, uvedených právnych skutočností, po vyhodnotení námietok žalobkyne a stanoviska žalovanej ako aj s prihliadnutím na závery obsiahnuté v hore uvedených rozhodnutiach (čl. 1 ods. 1 ústavy), najmä už v citovanom rozhodnutí sp. zn. 9Sžso 10/2013, ako aj sp. zn. 1Sžso/3/2013, resp. sp. zn. 1Sžso/3/2013, pri ktorých Najvyšší súd nezistil žiaden relevantný dôvod, aby sa od nich obsahu a vyslovených právnych názorov (viď účinky sledované v § 250ja ods. 4 a

contrario odsek 7 O.s.p. spolu s čl. 144 ods. 1 ústavy) s prihliadnutím na ústavný princíp právnej istoty odchyľil (napríklad zásadná zmena právneho prostredia, zistenie odlišného skutkového stavu alebo prijatie protichodného zjednocovacieho stanoviska v zmysle záverov judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva v oblasti zjednocovania alebo zamedzovania vydávania protirečivých rozsudkov, najmä vec Zielinsky, Pradal a spol. v. Francúzska republika č. A-24846/94, 34165/96 až 34173/96, poprípade vec Borovská a Forrai v. Slovenská republika č. A-48554/10 z 25.11.2014), s osvojením si argumentácie krajského súdu postupom podľa § 219 ods. 2 O.s.p. s oznámením termínu vyhlásenia rozsudku postupom podľa § 156 ods. 1 a 3 O.s.p. rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku rozsudku.

Bude preto úlohou dotknutého správneho orgánu, aby v ďalšom konaní v zmysle vyššie uvedených právnych názorov konajúceho odvolacieho súdu (§ 250ja ods. 4 O.s.p.) vykonal riadne zistenie skutkového stavu v rozsahu nevyhnutne potrebnom pre účely sociálneho konania a na jeho základe rozhodol.

61. O práve na náhradu trov súdneho konania rozhodol Najvyšší súd podľa § 224 ods. 1 v spojitosti s § 250k ods. 1 a § 246c ods. 1 O.s.p., podľa ktorého úspešnej žalobkyni právo na úplnú náhradu trov tohto konania vzniklo. Nakoľko právna zástupkyňa úspešnej žalobkyne, hoci si svoje právo v zákonnej 3-dňovej lehote uplatnila avšak ho následne nevyčísľila, nebola jej priznaná náhrada trov právneho zastúpenia a vo vzťahu k iným trovám konajúci súd nezistil zo spisu, že by boli zo strany žalobkyne vynaložené.

62. Najvyšší súd v prejednávanej veci v súlade s ust. § 250ja ods. 3 O.s.p. rozhodol bez pojednávania, lebo nezistil, že by týmto postupom bol porušený verejný záujem (vo veci prebehlo na prvom stupni súdne pojednávanie, pričom účastníkom bola daná možnosť sa ho zúčastniť), nešlo o vec v zmysle § 250i ods. 2 O.s.p. (úprava práv a povinností týkajúcich sa odvodov poistného a príspevkov je spojená s verejnoprávnymi vzťahmi), v konaní nebolo potrebné v súlade s ust. § 250i ods. 1 O.s.p. vykonať dokazovanie a z iných dôvodov nevznikla potreba pojednávania nariadiť.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu n i e j e prípustný opravný prostriedok (§ 246c ods. 1 O.s.p.).